

7.8.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo@minedu.fi

Viite / Diaarinumero
OKM/15/010/2019 (OKM)
VH/2333/00.04.05/2019 (Verohallinto)

Verohallinto esittää lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opintotukilain muuttamisesta kunnioittaen seuraavaa:

Esitysluonnoksessa opintorahan määrät sidotaan kansaneläkeindeksiin ja opintorahan huoltajakorotukseen ehdotetaan 25 euron tasokorotusta. Esityksessä ehdotetaan lisäksi eräistä ajankohtaisista uudistuksista aiheutuvia säädösmuutoksia. Näitä ovat päätoimisen opiskelun määritelmän muutos lukiokoulutuksen uudistumisen vuoksi, ulkomaisten korkeakoulujen lukuvuosikäsitteen ja tutkintokäytäntöjen huomioiminen opintolainahyvityksen ehdoissa sekä opintorahan ja asumislisän vapaaehtoista palauttamista koskevan sääntelyn muutos verotuksen toimeenpanon aikataulun muutoksen vuoksi.

Yleistä Ehdotetuilla lakimuutoksilla olisi opintotukilain 17 §:n 4 momentin muutosta lukuun ottamatta vain vähäisiä vaikutuksia verotustyöhön sekä Verohallinnon asiakas- ja virkailijaohjeistukseen ja tietojärjestelmiin.

Opintotukilain 17 § 4 momentti

Voimassa olevan säännöksen mukaan opintoraha ja asumislisä on palautettava vapaan tulon korottamiseksi tukivuotta seuraavan kalenterivuoden toukokuun loppuun mennessä. Palauttamisen määräaika on ollut sidoksissa henkilöasiakkaiden tuloverotuksen valmistumisen aikatauluihin. Verotuksessa etuuden palauttamisella ja sen määräajalla on merkitystä opintorahan osalta, koska opintoraha on veronalaista tuloa. Sen sijaan opintotukilain mukainen asumislisä on tuloverolain 92 §:n 1 momentin 15) kohdan mukaan verovapaa sosiaalietuus.

Esitysluonnoksessa on ehdotettu muutettavaksi opintotukilain 17 §:n 4 momenttia siten, että opintoraha ja asumislisä olisi palautettava vapaan tulon korottamiseksi tukivuotta seuraavan kalenterivuoden aikana valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävänä määräaikana. Asetuksessa olisi tarkoitus säätää, että liikaa maksettu tuki olisi palautettava huhtikuun loppuun mennessä. Lakimuutos tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020, jolloin muutos koskisi ensimmäisen kerran tukivuonna 2019 liikaa maksetun tuen palauttamista.

Verohallinnon näkemyksen mukaan opintotukilain 17 §:n 4 momenttiin ehdotettu muutos ja sen nojalla annettava asetus edesauttaisivat opintorahan takaisinperinnän huomioon ottamista tarkoituksenmukaisella tavalla tuensaajan tuloverotuksessa.

Henkilöasiakkaiden tuloverotuksessa on otettu käyttöön verotuksen verovelvolliskohdainen (joustava) valmistuminen vuodelta 2018 toimitettavasta verotuksesta alkaen. Sen johdosta valtaosalla verovelvollisista verovuoden säännönmukainen verotus päättyy merkittävästi varhemmin kuin aikaisemmin, jolloin kaikkein verovelvollisten verotus päättyi samanaikaisesti verovuotta seuraavan vuoden lokakuun lopussa. Pyrkimyksenä on edelleen nopeuttaa säännönmukaisen verotuksen valmistumista. Tällöin on tärkeää, että myös tiedot opintorahojen takaisinmaksusta saadaan nykyistä aikaisemmin. Valtioneuvoston asetus on tarkoituksenmukainen tapa määrätä takaisinmaksun määräajasta olosuhteiden muuttuessa.

Verohallinnolla ei ole huomautettavaa lakiesityksessä mainittuun valtioneuvoston asetuksella säädettävän opintorahan takaisinmaksun määräpäivään (30.4.). Se on sopusoinnussa verotuksen toimittamisen suunniteltujen aikataulujen kanssa. Verohallinnon tarkoituksena on omalta osaltaan määrätä tuloverolain 112 a §:n (178/2019) nojalla päätöksellään siitä, mihin alkuperäisen etuussuorituksen maksuvuotta seuraavan vuoden kalenteripäivään mennessä takaisinmaksu on tehtävä, jotta maksu voidaan ottaa huomioon etuudensaajan alkuperäisen suorituksen maksuvuoden verotuksessa. Verohallinnon päätös voidaan antaa ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavaa verotusta varten. Verohallinto tulee varaamaan sidosryhmille, Kansaneläkelaitos mukaan lukien, tilaisuuden lausua asiassa ennen päätöksen antamista.

Esityksen yleisperustelujen luvun 3.3 mukaan lakimuutokset edellyttäisivät vapaaehtoisen palautuksen määräajan lyhentämisen osalta muutoksia myös Kansaneläkelaitoksen ja Verohallinnon välisiin tietojärjestelmiin ja menettelytapoihin. Verohallinto saa nykyisin kansaneläkelaitoksen antamalla vuosi-ilmoituksella tai vuosi-ilmoituksen korjausilmoituksella ja tulevaisuudessa tulorekisterin kautta tiedot takaisinperityistä määristä ja ne otetaan ehdotetun uuden aikataulun mukaisesti huomioon verotuslaskennassa.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava lakimies

Matti Merisalo